

Psykologisk institutt

Eksamensoppgave i PSY2015/PSYPRO4315 – Utviklingspsykologi II

Faglig kontakt under eksamen: Kristine Viddal

Tlf.: 73 59 19 60

Eksamensdato: 6. juni 2016

Eksamenstid (fra-til): 09:00-13:00

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler: Ingen

Målform/språk: Bokmål

Antall sider: 2

Kontrollert av:

Dato

Sign

Eksamen består av A) «kortsvarsoppgaver» og B) «drøftingsoppgaver».

A) Du skal svare på **to** av kortsvarsoppgavene.

B) Du skal svare på **en** av drøftingsoppgavene.

A = 40% av eksamen

B = 60% av eksamen

Husk at alle (til sammen tre) oppgaver må bestås for at eksamen i sin helhet skal bestås.

Lykke til!

A) To, og bare to, av de tre følgende oppgavene skal besvares:

1. Gjør kort rede for Bronfenbrenners syn på utvikling.
2. Sammenlign begrepene "formbarhet" og "sårbarhet".
3. Hva menes med "mentalisering" og hvordan er dette begrepet relevant for barns utvikling?

B) En, og bare en, av de to følgende oppgavene skal besvares:

4. "Tilknytning er avgjørende for barns utvikling".
Drøft denne påstanden.
5. Beskriv og drøft sentrale utviklingsområder i ungdomsalderen med et særlig fokus på identitet.

Fordypning i utviklingspsykologi (Utvikling II)

PSY2015/PSYPRO4315 har felles undervisning og felles pensum i dette emnet som er normert til 7,5 studiepoeng. PSY2015 er tilknyttet bachelor-graden i psykologi og PSYPRO4315 er tilknyttet profesjonsstudiet i psykologi.

Skriftlig eksamen (4t).

Pensumliste (ekskl. anbefalt litteratur)

Tema 1: Samspill, selv-utvikling og tilknytning (225 s)

Cassidy, J., Jones, J. D., & Shaver, P. R. (2013). Contributions of Attachment Theory and Research: A Framework for Future Research, Translation, and Policy. *Developmental Psychopathology*, 25, 1415-1434.

Hart, S, & Schwartz, R (2008). *Fra interaksjon til relasjon. Tilknytning hos Winnicott, Bowlby, Stern, Schore & Fonagy* (s.63-152 & 205-250). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Keller, H. (2012). Attachment and Culture. *Journal of Cross-Cultural Psychology*.

Raby, K. L., Lawler, J. M., Shlafer, R. J., Hesemeyer, P. S., Collins, W. A., & Sroufe, A. L. (2015). The Interpersonal Antecedents Of Supportive Parenting: A Prospective, Longitudinal Study From Infancy To Adulthood. *Developmental Psychology*, 51(1).

Sroufe A., L. (2005). Attachment And Development: A Prospective, Longitudinal Study . From Birth To Adulthood. *Attachment & Human Development*, 7:4, 349-367.

Zachrisson, H., D (2005). Stabilitet og forandring i tilknytningsmønster. *Nordisk Psykologi*, 57:4, 303-322.

Zachrisson, H., D (2009) Fører tidlig utrygg tilknytning til senere psykiske plager? *Impuls* 63 (2), 38-47.

Tema 2: Temperament, personlighet og selvregulering (75 s)

Shiner, R., S. & DeYoung, C., G. The Structure of Temperament & Personality Traits: A Developmental Perspective. In P., D. Zelazo (2013). *The Oxford Handbook of Developmental Psychology, Vol 2: Self and Other*. Pp 113-14. New York: Oxford University Press.

Calkins, S., D. & Hill, A. Caregiver Influences on Emerging Emotion Regulation. Biological and Environmental Transactions in Early Development. In J., J. Gross (2007). *Handbook of Emotion Regulation*. Pp 229-248. New York: Guilford.

Rueda, M., R. & Posner, M., I. Development of Attention Networks. In P., D. Zelazo (2013). *The Oxford Handbook of Developmental Psychology, Vol. 1: Body and Mind*. Pp 683-705. New York: Oxford University Press.

Tema 3 Identitet og utvikling i ungdomsalderen (115 s.)

McLean, K., C. & Syed, M (eds) (2015). Identity Development Across The Lifespan. *Oxford Handbook of Identity Development* s. 33-94. Oxford: University Press.

Collins, W., A. & Steinberg, L. Adolescent Development in Interpersonal Context. In N. Eisenberg (2006). *Handbook of Child Psychology. Social, Emotional and Personality Development*. Vol 3. 6th ed. 1003-1049. New Jersey: Wiley.

Oudekerk, B., A. Allen, J., P. Hessel, E., T. & Molloy L., E. (2015). The Cascading Development of Autonomy and Relatedness, from Adolescence to Adulthood. *Child Development*; 86(2):472-85.

Perspektiver på utvikling (85 s.)

Belsky, J., & Pluess, M. (2013). Beyond Risk, Resilience, and Dysregulation: Phenotypic Plasticity and Human Development. *Development and Psychopathology*, 25 (25th Anniversary Special Issue 4pt2), 1243-1261.

Bronfenbrenner, U. (1977). Toward An Experimental Ecology of Human Development. *American Psychologist*, 32(7), 513-531.

Cicchetti, D. An Overview Of Developmental Psychopathology. In P. D. Zelazo (2013). *The Oxford Handbook of Developmental Psychology, Vol 2: Self and Other*. Pp 455-480. New York: Oxford University Press.

Masten, A. (2014). The Short List and Implicated Protective Systems. *Ordinary Magic. Resilience in Development*. Pp 147- 173. New York: Guilford.

Undervisning

Det har ikke vært undervisning i dette emnet i inneværende semester.

Forventninger

Kandidaten skal besvare to kortsvarsoppgaver ("del A"). Hensikten her er å vise kunnskap/ presisjonskunnskap, og evnen til effektivt å gjøre rede for sentrale begreper/tema/ problemstillinger. Her må kandidaten fatte seg i korthet, hvilket begrenser en drøftende stil, men det forventes like fullt en akademisk tilnærming.

Videre skal kandidaten besvare en drøftingsoppgave ("del B"). I denne oppgaven ser vi etter bredde- og dybde-kunnskap og selvstendig evne til å ta i bruk den utviklingspsykologiske tenkemåten, anvendelse av empiri, og evnen til å sammenstille og drøfte komplekst stoff. Med bakgrunn i pensum som helhet forventes det momentrikdom og en nyansert forståelse.

Del A skal telle ca. 40% av eksamen og del B skal telle ca. 60% av eksamen. Dette skal være kjent for studentene, så det forventes at kandidaten har disponert tiden deretter.

Eksamensoppgaver

A) To, og bare to, av de tre følgende oppgavene skal besvares:

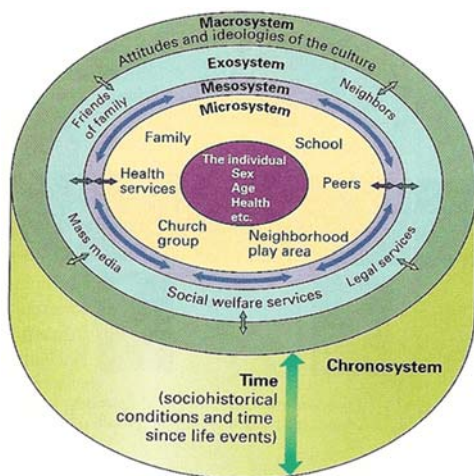
1. Gjør kort rede for Bronfenbrenners syn på utvikling.
2. Sammenlign begrepene ”formbarhet” og ”sårbarhet”.
3. Hva menes med ”mentalisering” og hvordan er dette begrepet relevant for barns utvikling?

B) En, og bare en, av de to følgende oppgavene skal besvares:

1. ”Tilknytning er avgjørende for barns utvikling”. Drøft denne påstanden.
2. Beskriv og drøft sentrale utviklingsområder i ungdomsalderen med et særlig fokus på identitet.

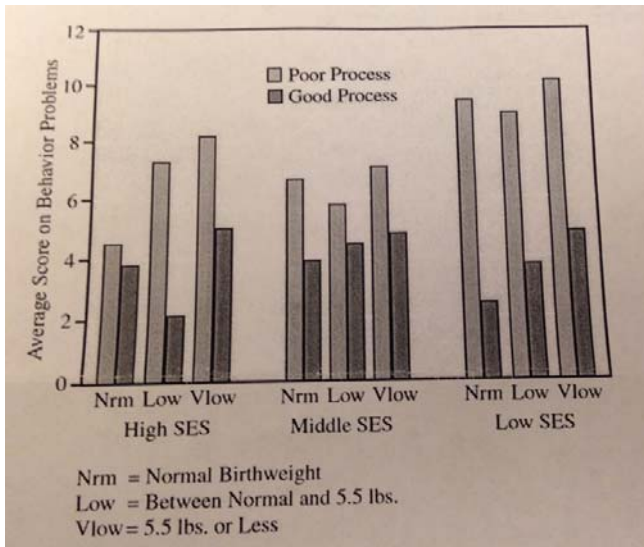
Ad A1.

Urie Bronfenbrenners bioøkologiske modell for utvikling bør være meget godt kjent for kandidaten (også fra utvikling I). Det forventes at modellen skisseres (med illustrasjoner og/eller ord), og at kandidaten i alle tilfelle får frem at utvikling- iflg Bronfenbrenner- finner sted gjennom et (økende) komplekst og gjensidig samspill mellom individet (inkludert biologiske forutsetninger) og miljøet.

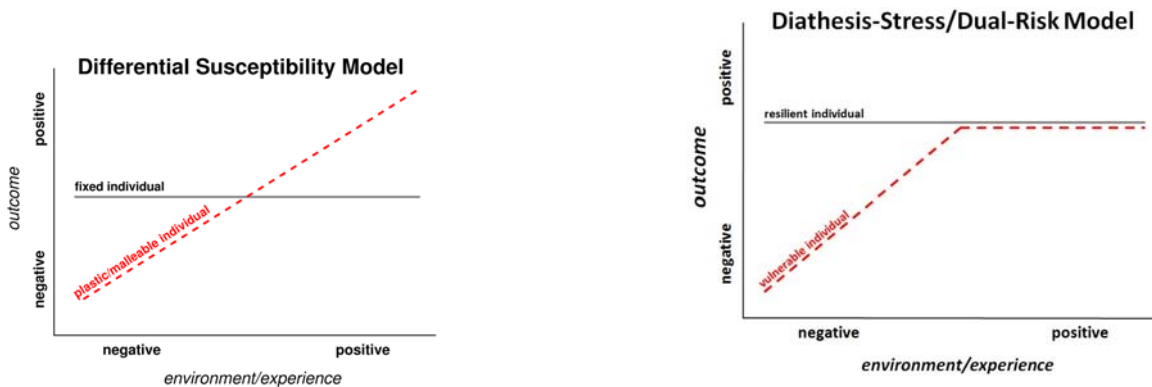
:

Det er et pluss hvis kandidaten kommer inn på hvordan dette kan gi seg utslag i ulike effekter av f.eks. karakteristika ved barnet slik som eksempelvis her:

Ad A2.

Oppgaven relaterer seg til artikkelen av Belsky & Pluess (2013), som har vært et sentralt fokus i Utv II, og det forventes at kandidaten på en presis måte redegjør for hvordan formbarhetshypotesen (plastisitet/differential susceptibility) har endret synet på hva «sårbarhet» (sårbarhets-stress modellen) egentlig innebærer. Se figurer nedenfor:

Ad A3.

Mentaliseringsbegrepet er – i pensum--særlig knyttet til Peter Fonagys teoriutvikling (gjengitt i Hart, S, & Schwartz, R (2008)). Det står ikke veldig mye om dette begrepet, så det er begrenset hvor utfyllende kandidaten kan behandle begrepet. Til gjengjeld forventes det en presis definisjon/forståelse av begrepet og ikke minst hvordan man tenker at mentalisering er sentralt i barns utvikling. Mest relevant her er at det emosjonelle foreldre-barn samspillet (som foregår i tilknytningsrelasjoner) fremmer eller hemmer barns evne til mentalisering (via omsorgsgivers egen evne til å mentalisere), og at dette gir barnet et videre verktøy for affektregulering. En godt etablert evne til mentalisering betraktes som en beskyttende faktor i barnets utvikling, og anses som en svært viktig komponent i selvregulering, som Fonagy behandler som et overordnet mål.

Ad B1.

Dette er et tema som er relativt godt dekket i pensum, både teoretisk og empirisk, så her blir kunsten å ta i bruk/systematisere relevant teori og empiri som kan belyse hvorvidt tilknytning kan betraktes som avgjørende for barns utvikling. Denne oppgaven stiller sterke krav til den utviklingspsykologiske tenkemåten, anvendelse av empiri, og evnen til å sammenstille og drøfte komplekst stoff. Kandidaten bør altså underbygge drøftingen med forskningsfunn (men ikke nødvendigvis gjengi referansen), og det ligger i formuleringen at kandidaten bør berøre spørsmål om stabilitet/kontinuitet/endring og prediktiv verdi. Andre stikkord er individuelle forskjeller, interaksjonseffekter/betydningen av andre faktorer (karakteristika ved barnet, foreldrene, eller øvrig kontekst), skjevutvikling/desorganisert tilknytning. Videre er det sentralt at kandidaten klarer å formidle på hvilken måte man tenker at tilknytning påvirker barnet som igjen kan påvirke videre utvikling. Sentralt her kan f.eks være emosjonsregulering og relasjonskompetanse.

Ad B2.

Det overordnede bildet er at ungdomsalderen er en intens utviklingstid preget av utvikling på mange nivåer og samtidig: biologisk, kognitivt og sosialt. Dette er også tydelig oppsummert i Collins & Steinberg's (2006) reviewkapittel om ungdomsutvikling i en interpersonlig kontekst. Mht at oppgaven særlig skal fokusere på identitet bør kandidaten behandle selve identitetsbegrepet og videre gjengir sentrale aspekter ved Eriksons psykososiale tilnærming til identitet; herunder identitet vs. rolleforvirring. Deretter gjerne også hvordan Marcia tok i bruk konseptene «eksplorering» og «forpliktelse» i sin modell av de 4 ulike identitetsstatusene (diffusion, foreclosure, moratorium og achievement). Utvikling av identitet innebærer økende grad av autonomi, og er en kontinuerlig konstruksjonsprosess i retning av å skulle leve i en større sammenheng. Tilknytning kan også være relevant mht den relasjonelle konteksten som identiteten utvikler seg i, og at ungdom re-orienterer seg i en større kontekst enn bare innenfor familien. Bortsett fra teorier om identitet og tilknytning er ungdomsteamet for øvrig noe mindre teoretisk utdypet i pensum sammenlignet med temaet i oppgave B1.